

Ateivių spaudos smaigimobilus priimtas

Argentina nutarė pertraukti ryšius su Vokietija

Finlandijos seimas vėl ketina susirinkti

Austrija spirianti Vokietiją prie taikos

SPAUDOS VARŽYMO BILIUS PRIIMTAS.

WASHINGTON, D. C., rugs. 26. — Suvien. Valstijų senatas ponedėlyj priėmė taip vadinamą "susižinojimo su priešu" bilių tokioj formoj, kokioj jis buvo paduotas bendros senato ir atstovų buto komisijos. Vakar tą bilių priėmė ir atstovų butas. Atstovų bute tas bilius buvo priimtas be atstovų vadošaukio.

Prezidentas Wilsonas turės po tuo bilium pasirašyti bėgyje 10 dienų ir tada tas bilius taps įstatymu. Šitas bilius, kada jis taps įstatymu, suvaržys spaudą, o ypatingai ateivių spaudą. Jis yra surengtas ateivių spaudos pasmaugimui.

(Apie tą bilių vakar buvo pranešta "Naujienose.") Sulig šito biliaus, visos žinios apie karę ir Suv. Valstijų politiką turės būti verčiamos į anglų kalbą prieš laikraščiu einant į spaudą ir vertimai turės būti paduoti pačios viršininkų po prisieka. Tas užkraus ant redakcijų daug nereikalingo darbo, o kas svarbiausia, galutinai suvaržys spaudos laisvę).

ARGENTINA PERTRAUKIA RYŠIUS SU VOKIETIJA.

Argentinos geležinkelių streikas paralyžavo visą šalį. Miestai pristinga maisto.

BUENOS AIRES, Argentina, rugs. 25. — Argentinos respublikos atstovų butas šiandien priėmė rezoliuciją, kuri pataria Argentinos valdžiai pertraukti diplomatinis ryšius su Vokietija. Rezoliucija priimta 53-is balsais prieš 18.

Ta pati rezoliucija Argentinos senato buvo priimta pereinai savaite 23 balsais prieš 1.

Argentinos valdžiai dabar liks paskelbti ryšių pertraukimą su Vokietija.

Kad ir ryšiai bus pertraukti, karės Vokietijai Argentina tuo tarpu gal dar nepaskelebs. Del grafo Luxburgo veikimo Vokietijos valdžia atsiuntė pasiaikškinimą, ku-

riame sako, kad kaizeris nelieps Luxburgui taip daryti (vartoti Svedijos slaptą kodą kariškiams pranešimams). Valdžios atstovai sako, kad tuo tarpu jie tą Vokietijos pasiaikškinimą galėsia priimti.

Argentinos doma dabar daugiau atkreipta į naminius dalykus.

Panedėlyj sustreikavo visi geležinkelių darbininkai. Traukiniai beveik niekur nevažinėja. Daugelyj miestų tuojaus pritrūks maisto.

Streikininkai perkirto telegrafo liniją su Valparaiso, Čili, ir tuo būdu pertraukė tiesioginį susinešimą su Suvienytomis Valstijomis.

Valdžia sutraukė kariškus laivus jurėse prie Buenos Aires.

FINŲ SEIMAS VĖL Bاندysis susirinkti.

PETROGRADAS, rugs. 25. — Pranešama, kad Finlandijos sostinėj Helsinikuose vėl gali kilti suiručij. Finlandijos seimas vėl bandys susirinkti, nežiurint Rusijos laikinosios valdžios draudimo. Laikas seimui susirinkti esąs paskirtas pėtnyčioj.

Atvykę į Petrogradą latviai darbininkai iš vokiečių užimtų vietų pasakoja, kad šeši Rygos darbininkų tarybos nariai buvę vokiečių sušaudyti už tai, kad atsisakė eiti kast apkasų.

Rusijos demokratijos kongresas, kurį šaukia darbininkų ir kareivių tarybų centralis komitetas, prasidės ketverge.

Rusijos finansų ministerija paskelbė, kad laisvės pasakolos iki šiol sudėta \$2,028,000,000.

AUSTRIJA SPIRIANTI VOKIETIJĄ TAIKYTIES.

HAAGA, Hollandija, rgs. 25. — Kalbama, kad Austrijos valdžia dabartiniuoju laikui imanydama spiria Vokietijos valdžią, kad ji priimtų tokias taikos sąlygas, kokias taikininkai siūlo. Sako, kad Turkija ir Bulgarija remia Austriją šiame reikale. Net ir Vo-

kietijos kaikuriuos karalystės, butent Bavarija ir Wuertembergas, eina išvien su Austrija. Bavarija net esanti palinkus po karės susidėti su Austrija ir sutverti naują valstybę.

RUSIJOS SANTYKIAI SU TALKININKAIS.

PETROGRADAS, rugs. 25. — Petrograde buvo pasklidęs gandas, kad kaikuriuos talkininkų valdžios norinčios padaryti be Rusijos atskirą taiką su Vokietija ir kad Vokietija jau turinti tokį planą.

Šiandien karės ministeris gen. Verkovskis pranešė Darbininkų ir Kareivių Atstovų Tarybai, kad tie gandai nesą teisingi. Anglijos ir Francijos atstovai atėję pas gen. Verkovskį ir jam užreikšė, kad nei Anglija nei Francija atskiros taikos nelarys Rusijos nenaudai.

Ministeris Tereščenko taipgi užreikšė, kad tie gandai esą neteisingi. Jis pasakė, kad be reikalo ir pamato buvo priduta svarbos konvencijai, kurią sušaukė Berne Pastovios Taikos Suvienijimas. Su ta konvencija neturinties nieko bendra nei Rusijos nei talkininkų valdžios.

VOKIETIJOS NACIONAL-LIBERALAI NORI UŽKARIAVIMU.

Socialistai už taiką Wilsono planu. Bavarijos karalius pasiuntė atskirą atsakymą popiežiui.

BERLINAS, rugs. 25. — Vokietijos nacional-liberalų centralinis komitetas vakar turėjo posėdį ir vienbalsiai priėmė rezoliuciją, kuria pasmerkia reichstago taikos rezoliuciją, ir sako, kad Vokietija turi atsiekti taikos ir ramybės per pergale ir spēką. Vokietijai esančios reikalingos ir aneksijos ir kontribucijos. Be to Vokietija po karės pasilikty nupuolusi ekonomiška.

Nacional-liberalai betgi dabar neturi didžiūmos reichstage ir jų rezoliucija reikimo ten netures. Leipzigo socialistų laikraštis "Leipziger Volkszeitung" redakcijos straipsnyje užreikšia, kad kol Vokietija nepriimsianti Wilsono taikos sąlygų ir nedemokratizuosianti savo valdžios, tol taikos negalės įvykti.

Specialis pranešimas iš Muenicho sako, kad Bavarijos karalius Ludvigas pasiuntęs popiežiui atskirą atsakymą ir popiežiaus taikos notą. Jis pasiuntęs popiežiui atsakymą, nes popiežius ir jam buvo atsiuntęs savo notą. Tai išsiaiškina tuo, kad popiežiaus delegatas yra oficialiai paskirtas ne Vokietijon, bet Bavarijon. Sako, kad savo atsakyme karalius Ludvigas smulkiau kalbės apie taikos sąlygas, negu Vokietijos kaizeris ar Austrijos karalius.

KAPITALISTAI PRIE "SAVO" DARBO.

Kapitalistų laikraščiai su pasigėrėjimu praneša, kad New Yorko bankierius ir kapitalistas "pasivėntęs" del šalies "labo." Jis dirbsias už vieną dolerį į metus. Bet už tai jo darbas bus "tvarkyti" miliardus dolerį, kurie bus surinkti nauja laisvės pasakola.

Washingtonė tokių tarautojų už vieną dolerį į metus yra ir daugiau. Dauguma spekuliantų ir kapitalistų iš "Wall street" dabar ten suburbėjo. Atsimainė, mat, Wilsono politika. Pirmiaus Wilsonas su "Wall street," su tuo spekuliacijos centru nedaug ką bendra turėjo. Dabar "Wall street'o" bankieriai pasidarė jo geriausi bičiuliai ir tik jų patarimų jis klausia ir klauso visokiuose reikaluose. Beveik galima pasakyti, kad šalį jau valdo nebe Wilsonas, bet Wall street Wilsono vardu.

Kad Wilsonas taip klauso "Wall street'o", tą su džiaugsmu pažymi spekuliantai ir kapitalistų spauda.

IS AMERIKOS GALIMA ISSIVETI NE DAUGIAU 5,400. DOL.

WASHINGTON, D. C., rugs. 25. — Amerikos valdžia išdavė paliepiamą, kad tie, kurie išvažiuoja sveturi iš Amerikos, su savim gali išsisvežti ne daugiau kaip \$5,400 pinigais, iš tų pinigų ne daugiau kaip \$200 auksu ir ne daugiau kaip \$200 sidabru. Šituo paliepiu yra vykkinama prezidento uždraudimas išvežti iš Amerikos pinigus ir auksą.

ANGLIJA NORI PASILAIKYTI VOKIETIJOS KOLONIJAS.

LONDONAS, rugs. 25. — Australijos premieras Hughes paskelbė, kad Anglijos valdžia nemananti sugrąžinti užgriebtas Vokietijos kolonijas ir leidžianti Australijai veikti sulig kolonijų kaip ji nori. Sako, kolonijos irgi turinčios būti paliuosuosios nuo Vokietijos jungo, nes vokiečiai esą labiau buvę pavergę juoduosius, negu anglai.

MOTERŲ TEISIŲ KOMISIJA.

WASHINGTON, D. C., rugs. 24. — Atstovų butas nutarė įsteigti moterų teisių komisiją, kuri turės svarstyti, kaip Amerikos moterims galima būtų suteikti balsavimo teises. Už komisijos įsteigimą balsavo 181, prieš 107.

:: ORAS ::

Chicagoj ir apilinkėse. — Giedra virsta į debesuotą. Šalčiau. Vėjas grįžta į šiaur-vakarį. Saulė teka 5:41, nusileidžia 5:42.

DAR \$8,000,000,000 KAREL.

WASHINGTON, D. C., rugs. 25. — Senatas po trumpų debatų šiandien priėmė bilių, kuriuo yra skiriama dar \$8,000,000,000 karės reikalams.

Amerika trumpu laiku pasikyrė karės reikalams daugiau negu kokia kita valdžia į du kart ilgesnį laiką. Amerikos paskyrimai jau greit pasieks \$20,000,000,000, tuo tarpu ant kapitalistų karės naštos valdžia uždėjo vos dešimtą paskyrimų dalį, tik su viršum \$2,000,000,000. Devynias dešimtas naštos dalis turės pakelti ir užmokėti žmonės. Taip balsuoja neva žmonių atstovai, kurie sėdi Washingtonė.

SUSTREIKUOS DAR 22,000 LAIVŲ STATYTOJŲ.

SEATTLE, Wash., rugs. 25. — Seattle miesto metalo unių taryba, kurion prigu-15 unių, nutarė pradėti streiką subatoj iš ryto. Sustreikuos visi penkiolikos unių nariai, kurių yra 22,000, dirbantieji prie laivų statymo Seattle yarduose. Tarybos, kurios ėjo su darbavais, del algų pakėlimo prie nieko neprivedė ir darbininkams nusibodo. Todel jie nutarė parodyti savo spēką.

Eina jau agitacija už naują laisvės paskolą. Prezidentas Wilsonas šiandien pasirašė po bilium, kurs autorizuoja \$11,000,000,000 karės kreditų ir antrą laisvės paskolą.

NUPIGINA PLIENO KAINĄ.

WASHINGTON, D. C., rugs. 25. — Pagalios valdžia priėjo prie sutarties su plieno kompanijomis ir pastarosios sutiko žymiai nupiginti plieno kainą.

KASYKLOJ ŽUVO 57 DARBININKAI.

AMSTERDAM, rugs. 25. — Iš Budapešto pranešama, kad Lubenz anglų kasykloj kilo eksplozija, kurioj užmušta 57 darbininkai, o 55 sužeista.

DEL ŠVEDIJOS RINKIMŲ.

LONDONAS, rugs. 25. — Švedijoj rinkimai į parlamentą dabar jau pasibaigė. Nors pilnų žinių apie rinkimų pasekmes dar nėra, bet socialistai matomai ne tiek daug vietų bus gavę, kiek buvo tikėtasi, ir todel yra abejotina, ar švedijos konservativus bus galima pralinti nuo valdžios. Socialistų vadas H. Branting žemesniajame bute be abejo turės didžiūmą savo pusėje, socialistus ir liberalus, bet konservatai gal nenorės pripažinti sumuštai ir nuo valdžios gal neprasišalins. Pasilikimas konservatų prie valdžios esąs negeistinas Anglijai ir jos talkininkams.

AMERIKOS NAUJIEJI KAREIVIAI VARTOJA KAIZERIO KALBĄ.

ROCKFORD, Ill., rugs. 25. — Naujųjų kareivių stovykloj išplaukė aikštėn keistas apsiereikšimas, del kurio labai susirupino stovyklos oficeriai.

Pasirodė, kad ištisas naujųjų kareivių pulkas pasi- kalbėjimuose tarp savęs vartoja tik vokiečių kalbą.

Pradėta tyrinėti, kame čia dalykas. Bet dalykas buvo labai paprastas: tame pulke iš šimto vyrų aštuonios dešimtys buvo vokiečiai ar vokiečių kilmės žmonės. Tad jie ir kalbasi savo prigimta kalba.

Kadangi ta kalba yra kaizerio kalba, tai oficeriai, kurie vokiškai nesupranta, pabugo. Sako, mažą ko, kad jie yra mūsų kareiviai, bet ką gali žinoti, ar kokio "trobelio" jie kartais negalėtų padaryti. Todel vokiškai kalbėties buvo tuojaus uždrausta. Beto vokiečius ketina išskirstyti tarp kitų pulkų.

VOKIEČIŲ BOMBOS UŽMUŠE 15, SUŽEIDĖ 73.

LONDONAS, rugs. 25. — Vakarykščiame užpuolime ant Londono ir apilinkių miestų vokiečių bombomis buvo užmušta 15 žmonių ir sužeista 73.

Ant Londono buvo užpuolę aeroplanai ir zeppelinai. Valdžios pranešimas sako, kad tik du aeroplanai galėję pasiekti Londono ir keli zeppelinai. Iš orlaivių buvo mėtoma ne tik bombos, bet ir naujai išrastos orinės torpedos.

JAMAIKOJ SIAUTĖ AUDRA.

WASHINGTON, D. C., rugs. 25. — Pereitą nedėlią Jamaikoj siautė baisi audra. Tokios audros nebuvę nuo 1903 metų. Mieste Port Antonio buvo padaryta daug nuostolių namams ir užmušta devyni žmonės. Muštinė visai sugriauta. Audra nuėjo linkui Meksikos įlankos į šiaurę.

FRANCUZAI ATMUSĖ ATAKAS.

PARYŽIUS, rugs. 25. — karės ofisas praneša, kad ties Beaumont vokiečiai atakuodami francuzus, vartoję gazo ugnį. Francuzai betgi atmušę vokiečių atakas. Ant upės Meuse bombardavimas tęsėsi visą naktį.

BERLINAS, rugs. 25. — Valdžia paskelbė, kad vokiečių orlaiviai mėtė bombas ne tik ant Londono, bet Dover, Southend, Chatham, Sheerness ir ant Francijos miesto Dunkergue. Visos mašinos sugrįžusios sveikos.

PARYŽIUS, rugs. 25. — Pranešama, kad garsusis francuzų aviatorius Georges Guynemer tur but esąs nebegyvas.

KARĖ UŽSIBAIGSIANTI VIENŲ METŲ BĖGYJE.

NEW YORK, rugs. 25. — "Kada karė užsibaigs?" Šitas kasdieninis klausimas buvo užduotas G. R. Kirkpatrickui, autoriui knygos "War — what for?" Kirkpatrick neilgai mąstęs atsakė:

"Karė užsibaigs bėgyje vienu metų. Taip aš sakau, nes matau, kad šios šalies plutokratai jau yra išsiganę, kaip yra išsiganę ir kitų šalių plutokratai. O jie yra išsiganę augančio darbininkų susipratimo."

"Visa širdžia aš esu priešingas atskirai taikai tarp Vokietijos ir Rusijos. Tokia taika pareikalautų iš Amerikos daugiau auksų, dar milijono žmonių ir milijonų dolerių."

"Jeigu Anglija, Suv. Valstijos, Italija ir Francija sutiktų su Rusijos taikos sąlygomis, tai karė užsibaigtų į šešias savaites. Nes jeigu Hohenzollernai nesutiktų su talkininkų sąlygomis, kaip jas Rusija paduoda, tai Vokietijos žmonės numestų nuo sosto kaizerį ir išvaikytų jo šaiką."

LIAUDIES TARYBAI NEDUODA VIETOS.

PITTSBURGH, Pa., rugs. 25. — Liaudies Tarybos skyrius Pittsburghe buvo nusisamdęs salę trim mėnesiams. Bet kada atėjo mitingo laikas, salė buvo uždaryta, ir savininkas atsisakė leisti. Liaudies Taryba ketina savininką skusti.

Sekančią nedėlią Liaudies Taryba rengia didelį mitingą, kuriame kalbės J. H. Maurer.

I 7 VALANDAS IS ITALIJOS I ANGLIJĄ.

LONDON, sept. 25. — Kapitonas Lauretti iš italų armijos vakar be sustojimo atlėkė aeroplanu iš Turino, Italijos, į Londoną. Jisai nulekė 656 mylias per septynias valandas ir dvyliką minučių.

JURININKAI RENGIA SI STREIKUOT.

Great Lakes Seamen's unijos bute, Chicagoje, vakar buvo kalbama, kad ateinantį panedėlį prasidėsias streikas ir kad mesią darbą tukstančiai fairmonų, virėjų ir jurininkų, taip jogei daugybė laivų turėsią sustot. Jurininkų unija skundžiasi, kad algos esančios laabi mažos, ir kaltina United States Steel korporaciją, kuri kontroliuoja laivų kompanijas ant didžiųjų ežerų.

ROCHESTER, N. Y., rgs. 25. — Molderių unija nutarė laikyti sekamą savo konvenciją Clevelande, Ohio, 1922 m. Pildomasis Komitetas tečiaus turi teisės paduot narių nubalsavimui, ar laikyti konvenciją 1920 m., jeigu jam rodysis, kad tai būtų geistina.

NAUJIENOS

Lithuanian Daily News

Published Daily except Sunday by
Lithuanian News Pub. Co., Inc.

SO. HALSTED STREET
CHICAGO, ILLINOIS

Telephone Canal 1506

Telefonuojami kalnai:

Čikagoje, nešiotojams kasdien pri-
statant į namus, moka:

Savaitei 12 centų
Mėnesiui 50 centų

Šešto dalyse, kur nešiotojai nepa-
moka, dienraštis siunčiamas paštu,
užsiuntus išanksto užsimokėjus: Me-
tams \$5.00; pusei metų \$3.50.

Užsienyje, ne Chicago, metams \$5.00; pu-
se metų \$3.00; trims mėnesiams
\$2.50. Kanadoje metams \$7.00. Vi-
šum šitais užsiuntus \$8.00 metams.

Senujų partijų baimė.

Chicago republikonai su demokratais bijosi pralai-
mėti šio rudens teisėjų rinki-
mus. Jie rengiasi susivie-
nyti, kad atsilaukių prieš so-
cialistus.

Vakarykščiai laikraščiai
pranešė, kad pamedėlyje se-
nujų partijų atstovai turėjo
pasikalbėjimą tuo klausimu.
Tapo nutarta, kad ateinančių
pamedėlių abiejų partijų pa-
vieto komitetai susirinktų ir
galutinai išdirbtų bendro
veikimo planą.

Šį rudenį reikės išrinkti
keturioliką teisėjų. Taigi
republikonai su demokra-
tais ketina tas vietas pasida-
linti pusiau — „fifty-fifty.“
Dešimtis kandidatų busi-
nominuoti iš dabartinių tei-
sėjų — po penkis nuo repu-
blikonų ir demokratų, o į dvi
Vyriausiojo (Superior) tei-
smo ir dvi Apskričio (Cir-
cuit) teismo teisėjų vietas
pastatyt keturis naujus kan-
didatus — po du nuo kiek-
vienos kapitalistinės parti-
jos.

Kartu su pranešimu apie
šią republikonų ir demokra-
tų sutartį tie patys laikra-
ščiai paduoda žinią apie tai,
kad paskutinių šešių mėne-
sių bėgiu Chicagoje Socialis-
tų Partijos įplaukos iš regu-
liarių narių mokesčių pašo-
ko nuo \$5000 iki \$23000 su-
viršum.

Šita žinia pasako, kodėl se-
nosios partijos nutarė už-
miršti savo kivičius ir susi-
vienyti. Jos bijo socialistų.
Kaip čia senai kapitalo
klapčiukai giedojo „amžiną
atsilsi!“ socialistams.

Nori pasmaugt spaudą.

Suv. Valstijų kongrese
baigiama apdirbt įstatymas,
pagal kurį valdžia turės tei-
sės sustabdyti kiekvieną ne-
patinkamą jai laikraštį.

Pagal tą įstatymą valdžia
turės galios ne tiktailei leisti
gabent nepatinkamus laik-
raščius pačiu, bet ir už-
draust juos gabent ekspre-
su, pardavinėti ir net spaus-
dinti.

Dar aštresni yra to įstaty-
mo padavimai apie atei-
vių spaudą. Ne anglų kalba
einantys laikraščiai galės tal-
pinti žinias ir straipsnius
apie šios šalies politiką arba
apie kitų šalių reikalus tik-
tai taja sąlyga, kad pačiu
pirmininkui bus pridudama
po trisdešimt padarytas angli-
škas tų žinių ir straipsnių
vertimas.

Šitoks įstatymas gali ne-
sigilios pradėti veikti.
Aišku, kad įsiai reikėtų
mirti daugybei laikraščių.

Pasmaugta būtų visa laisvo-
ji spauda. Išliktų tik tie
laikraščiai, kurie akiai pri-
taria valdžios politikai ir
tarnauja žmonių išnaudoto-
jų reikalams.

Kada Suv. Valstijose tas
įstatymas bus įvestas, tai jos
galės pasigirti „subytinū-
sios“ visą pasaulį. Nes to-
kio bjauraus spaudos suvar-
žymo nebuvo ir nėra jokioje
šalyje; nebuvo nė cariškoje
Rusijoje.

Net Rusijos carizmas du-
davo gyvuot svetimausių
laikraščiams; net įsiai pa-
kęsdavo šiek tiek valdžios
kritikos spaudoje.

Well — „mes kariaujame
už pasaulio demokratybę“!

Nusiginklavimas ir tarptautinis teismas.

Kalbose apie busimos tai-
kos sąlygas vis dažniau gir-
dėt reikalavimas, kad atei-
tyje tautų santykiai būtų pa-
remti sutartim, o ne spēka.

Kad kariška spēka nemė-
gintų laužyti sutartis, ji tu-
ri but prašalinta arba su-
mažinta. Kad tautų nesusi-
pratimas būtų galima išrišti
ramiu būdu, turi but sutver-
ta tam tikra tarptautinė įs-
taiga.

Nusiginklavimas ir įstei-
gimas tarptautinio teis-
mo yra seni socialistų reikavi-
mai.

Jiems, žinoma, nepritaria
militaristai ir imperialistai.
Šitie gaivalai gina reikalus
amunicijos fabrikantų, ban-
kierių, maisto spekuliatorių
ir kitų biznierių, traukiančių
pelną iš ginklavimosi ir kari-
jų.

Vienas tų biznierių orga-
nas „Tribune“ vadina taiką
su sąlyga nusiginklavimo
„vokiška taika“. Ji, girdi,
butų naudinga Vokietijai ir
kanksminga jos priešinams,
kadangi Vokietija esanti la-
bai gerai suorganizuota ir
jai būtų nesunku umai su-
daryt armiją ir užpult ant
kaimynų. Panaikinimas-gi
kariuomenės paluosuotų
Vokietiją nuo milžiniškų pi-
niškių išlaidų.

Tarytum pasiilusavimas
nuo tų išlaidų nebūtų nau-
dingas ir kitoms šalims! Ta-
rytum viena tik Vokietija
gali but gerai suorganizuota
šalis!

„Tribune“os“ argumentai
parodo tikta, kad ji, kaip ir
visi džingos, kurie agituoja
už karę neva dėl demokraty-
bės, į demokratybę visai ne-
tiki. Socialistams tad ne
vien Amerikoje, bet ir viso-
je šalyse reikės sunkiai ko-
vot, kad tuos savo reikala-
vimus įvykdytų.

Šita kova bus apsunkinta
tąja aplinkybe, kad tarpe
pačių socialistų nuomonės šit-
tame klausime yra nevienos-
dos.

Yra, butent socialistų, ku-
rie atmeta nusiginklavimo ir
tarptautinio teis-
mo idėją; atmeta ją ne dėlto, kad jie
skaitytų geru daiktu ginkla-
vimąsi arba ginkluotus tau-
tų susirėmimus, o dėlto, kad
ji išrodo jiems esanti neį-
vykdoma kapitalizmo tvar-
koje. Daugelis musų skai-
tytojų, be abejonės, žino,
kad tokioje dvasioje yra ne
kartą išsireiškę apie minėtą
klausimą musų bolševikai.

Jie sako, kad mintis apie
nusiginklavimą ir trečiųjų
teismą tarptautiniams kivi-
-

čams rišti esanti „utopija“,
arba „oportunizmas.“ Ko-
liai kapitalistinė tvarka gy-
vuosianti, toliai visos pas-
tangos sutvarkyti tautų san-
tykius taip, kad valstybės
apsieitų be ginkluotos spē-
kos pagalbos, busiančios
bergždžios.

Šitoks argumentavimas
teičias yra visai klaidingas.
Jisai yra taip-pat klaidin-
gas, kaip garsioji Lasalle'o
teorija apie „geležinį algy
įstatymą“, pagal kurį darbi-
ninkų uždariai kapitalizmo
tvarkoje niekuomet negali
pakilti augščiau tos nor-
mos, kuri reikalinga darbi-
ninko gyvasties ir jo šeimo-
nos palaikymui.

Kapitalizmo tvarkai esant,
n e g a l i b u t prašalintas
darbininkų išnaudojimas —
tas tiesa. Bet pagerint dar-
bininkų buvį galima; sušvel-
nint išnaudojimo formas ga-
lima; iškovot daugiau, negu
reikia tik darbininko gyvas-
ties palaikymui, galima. Di-
dėlė didžiulama darbininkų
judėjimo turinio susideda iš
darbininkų pastangų įgyt
geresnių buvį jau dabar, ko-
liai dar tebegyvuoja kapita-
lizmas.

Panašiai yra ir su musų
klausimu. Padaryt taip, kad
kapitalizmo tvarkoje visai
išnyktų karių pavojus, nega-
lima; bet tą pavojų suma-
žint, išrandant tam tikras
priemones jo išvengimui,
galima. Ir karės priešų, so-
cialistų, pastangos turi but
į tai atkreiptos.

Nusiginklavimas ir tarp-
tautiniai teismai yra vienos
svarbiausiųjų tarpe šitų
priemonių.

Tie socialistai, kurie vadi-
na jas „utopijomis“ ve kaip
jas kritikuoja: Įsivaizdinkime
— sako jie —, kad val-
stybės išpildys jų reikala-
vimą ir susitars nusigink-
luoti ir šaukties trečiųjų tei-
smo savo kivičių išpajinioji-
mui; bet jeigu jos paskui tos
sutarties nepildys — kas jas
prie to galės priversti? Juk
tai yra „utopija“ manyt, kad
kapitalistinės valdžios paik-
sys jų smerkimų arba išsi-
žadės savo pretenzijų var-
dan doros! Politiką valdo
spėka, o ne dora.

Tie kritikai užmiršta, kad
kievienoje šalyje randasi to-
kia spēka, kuri gali paremti
minėtus reikalavimus — tai
darbininkų kles. Darbinin-
kams yra didžiausio išroka-
vimo, kad ginklavimasi būtų
panaikintas ir kad valstybės
ramiu keliu, o ne karės pa-
gelba, rištų suv nesusipra-
timus. Jie už tai ir stos —
taiką darant ir paskui.

Apžvalga.

KAIP TAPO SUSEKTAS
PILĖNAS.

Vakar žinių skryje „Nau-
jienose“ buvo trumpai pranešta
apie tai, kad tulas Kazys Pilėnas
esąs Anglijos valdžios agentas ir
kad įsiai stengsis papirkimais
padaryt įtekę į lietuvių visuo-
menės judėjimą ir skundę lie-
tuvių organizacijas bei atskirus
asmenis Amerikos valdžiai. Tą
dalyką išskėlė aikštėn p. St. Šim-
kus, ir štai kaip įsiai apie tai pa-
sakoja „Tėvynėje“:

Man atvažiuavus į New York-
ką teko iš vieno-kito girdėti,
jog tulas p. K. Pilėnas esąs
Anglijos valdžios agentu, su-
kinėjasis tarpe lietuvių ir
kaž-ką neaiškias veikias.
P-as Račkauskas kartą išsi-

kalbėjo, jog p. K. Pilėno buvo
kalbintas kaž-kokiais reika-
lais važiuoti Rusijon. Vienas-
kitas painiodavo su p. Pilė-
nu kadaise p. Rimkos „Ati-
tyj“ paskelbtus \$1,200. Pa-
tėnijau, jog p. Pilėnas lanko
lietuvių susirinkimus ir tt.

Pasklydus žiniai, jog išva-
žiuoju Rusijon, po tulo susi-
rinkimo p. Pilėnas pasakė
man turįs į mane svarbų rei-
kalą. Išsikalbėjus, jis man
pasitūlė važiuoti Rusijon kaž-
kokio fondo lėšomis. Man
paklausus, ko tas fondas no-
rėtų iš manęs, p. Pilėnas pasai-
kė, jog nie-nieko, vien veikti
lietuviškoje dirvoje taip, kaip
man geriau atrodo, kuo dau-
giausia reikalaujant prijungti
prie Didžiosios Lietuvos Pru-
sų Lietuvą. Viena, p. Pilė-
no „reikalavimai“ buvo indo-
mų; antra, buvau tikras, kad
už to kas nors slepiasi, — tat
pasirūžau su juo tartis iki
kol bus galima, o paskui visą
dalyką pranešti tiems, ką lai-
ko lietuviškos politikos vairą.

P-as Pilėnas pradėjo buti
toliau vis neaiškesnis. Apie
tą fondą, kuris pinigų du-
dąs, vieną kartą jis sakė esąs
„mažųjų tautų užtarytojų
fondas“, kitą syk — „Ameri-
kos valdžios“, vėl kitą kartą
— tai „Anglijos valdžios“, tai
— „šiai jau turtingų žmo-
nių“ fondu vadino. Su juo
besikalbant, „besitariant“,
įstikinau, jog p. A. Rimka su
p. Pilėnu yra pinigaiskai su-
rištas; jog ponis Alytėnė, S.
L. A. ofiso darbininkė, kaž-
kokiems dalykams p. Pilėno
buvo sandoma; jog S.L.A. ofi-
sas su p. Pilėnu yra artimu-
se santykiuose. Apart to P.
keistas užsilaikymas ir vis ki-
tokis to paties dalyko aiškini-
mas, jo noras važiuoti Petro-
gradan svetima pavarde ir tt.
darė man įspūdį, kad p. Pi-
lėnas dirba kaž-kokią lietu-
viam nenaudingą darbą ir
kad žmonės su juo artimus
santykius turinti taip pat yra
mums neišikimti. Ypač pra-
dėjau p. Pilėną tarti po to,
kai jis man indavė \$100 „lie-
tuviškiems reikalams“ ir pra-
dėjo pamaži spaudimą daryti,
kad veikčiau sulgy jo planų.

Pagalios, kaip jau buvo va-
kar minėta, p. Pilėnas prisipa-
žino, kas įsiai esąs. Kad įsiai
skundė Amerikos valdžiai lietu-
vių organizacijas, kaipo „slap-
tas“ ir „neišikimtas“, ir atski-
rus žmones, kaipo „Vokietijos
šnipus“, p. St. Šimkus sakosi tu-
rįs tikrų prirodymų, tik dėl ko-
kių tai priežasčių įsiai negalįs
jų kolkas paskelbti. St. Šimkus
rašo:

Prirodymai, kad p. Pilėnas
skundė lietuvių organizacijas
ir žmones valdžiai yra tikri
ir neužginėjami; jeigu pri-
reiks — bus paskelbti, gi
tuom tarpu delei svarbių prie-
žasčių neskelbiam.

Už viską, ką šiame rašte pa-
sakiau, imu visokeriopą atsak-
omybę.

Kada valstybės sekretorius
Lansing keletas dienų atgal pa-
skelbė buvusiojo Vokietijos am-
basadoriaus telegramą, kurioje
įsiai prašė savo valdžios paskirti
\$50,000 papirkimams, tai mes
pasakėme, kad papirkimus ir ki-
tus nedorus budus politikoje
vartoja visos kapitalistinės val-
džios. Dabar matote, kad tai
yra tiesa.

Nestebina musų ir tas faktas,
kad politiškos korupcijos įran-
kiu pasirodė esąs vienas iš „mu-
sų brolių — tautiečių.“ Visai
nesenai mes patyrėme, kad tulas
Chicago tautininkai ir klerika-
lai skundžia „Naujienas“ val-
džiai. Kuo jie yra blogesni už
p. Pilėną arba panašius valdžių
agentus?

Man gerai žinoma keletas L.
S. S. narių, kurie taip sprendžia,
ir tai netik naujai prisirašiusių,
bet jau išbuvusių kuopoj po porą
metų.

Tat šiame straipsnelyj aš ir
noru tarti žodį į jus, draugai,
kurie esate naujai įstoję į so-
cialistų partiją ir Sąjungą, kad
jus neimtumėt to klaidingo ma-
sto matavimų socializmo geru-

Skaitytojų Balsai

[Už išreiktas šiame skryje nuo-
mones Redakcija neatsako.]

ATSARGIAU SU UGNIMI.

Kiekvienas laikraštis jieško
sau bendradarbių savo skaityto-
jų tarpe. Jie jieško ne dėlto,
kad neturėtų ko laikraštini dėti,
bet todėl, kad skaitytojai išreikš-
tų savo nuomonės, keltų atski-
rus gyvenimo klausimus ir pri-
sidėtų prie jų išgydėnimo.

Bet ir kiek nesmagumų pa-
daro laikraščiams jų bendra-
darbiai savo kritikos.

Tiesa, kritika yra kelias prie-
eiti prie deramo dalykų išaiški-
nimo. Kiekvienas žmogus daro
klaidų; man dar nepasisekė
susipažinti su neklaidingu žmo-
gumi. Tai kritikos keliu visuo-
met galima prieiti prie tiesos.
Bet kritikuojant reikia prisilai-
kyti šioškos-tokios tvarkos. Kai
kurie kritikai netiek stengiasi
nurodyti klaidingumą savo ope-
nento, kiek jie koluoja jį. Laik-
raščiams, žinoma, nemalonys
lokie atsitikimai, jiems sunku jų
išvengti, jie dažnai esti privers-
ti talpinti savo šaplose savo
bendradarbių „kritikas“, ir dėl-
to jų negalima labai kaltinti.
Betgi dėl tų „kritikų“, kurios
pereina visas ribas, be nesma-
gumo laikraščiai darosi neįma-
ku ir jo skaitytojams.

Kaikiurims kritikas labai
patartina, kad jie daugiau do-
mos atkreiptų į priešingos pu-
sės išreiktas nuomones, nuose-
kliau ir teisingiau išdėstytų jas;
kraipymas oponento išreiktų
nuomonių ir vartojimas „bobiš-
kos“ kritikos yra neateistina.
Pavyzdžiui galima paimti ir pa-
skutinį atsitikimą Naujienose,
kuris, be abejonės, pridarė laik-
raščiai nemažą nesmagumo.
Dvi rašytojos susivaidėjo dėl
„ženatvės klausimo.“ Kritikuo-
toja, vietoje nuoseklaus straips-
nio gyvėnimo, plusta jo auto-
rę, visu tulžies kartumu. Gi
straipsnio rašytoja, iškraipydama
nuomones savo oponentės, iš-
dėrgia ją net dainuodama.

Jeigu jiedvi, vietoje prisavir-
džiojus viena kitą, labiau steng-
tųs nušviesti teisybę, tai netik
nepridarytų nesmagumų laik-
raščiai, netik nesucerzintų skai-
tytojų, bet ir prie tiesos greičiau
prieitų — butent, kad laimė ap-
sivedime priklausio nuo draugiš-
kų ryšių užsimezgimo bei „pro-
tingo užsilaikymo“, o ne nuo li-
tiškų santykių vedusiųjų tarpe.

Kritika yra kritika, bet reikia
atsargiau su ja elgties. Pana-
šias pasielgimus nekurie kriti-
kai netik žemina savo vardą ir
vardą savo oponento, bet ir pa-
rodo savo apribotumą.

Gerbiame! atsargiau su
ugnimi. — F. A. Jančauskas.

**ZODIS Į NAUJUS
SOCIALISTUS.**

Kada žmogus įstoja kokion
draugijon, tai dažnai esti taip,
kad naujas narys žiuri ne į tos
draugijos tikslus ir uždavinius,
bet į jos narių užsilaikymą, ap-
siėjimą. Ir jeigu naujam na-
riui išrodo, kad tos draugijos
nariai visi draugiškai sugyvena,
tai jis ją giria, nors tos draugi-
jos siekiniai būtų ir atžagarei-
vingi. Tas pat esti ir antrai.

Vadinas, daugelis sprendžia
apie namų gerumą ne iš pama-
tų ir sienu, bet iš gyvenančių ja-
me žmonių. Tokiomis nuomo-
nėmis eina žmonės į pašalpinces
draugijas, įvairius klubus ir į
politing Socialistų Partiją.

Man gerai žinoma keletas L.
S. S. narių, kurie taip sprendžia,
ir tai netik naujai prisirašiusių,
bet jau išbuvusių kuopoj po porą
metų.

Tat šiame straipsnelyj aš ir
noru tarti žodį į jus, draugai,
kurie esate naujai įstoję į so-
cialistų partiją ir Sąjungą, kad
jus neimtumėt to klaidingo ma-
sto matavimų socializmo geru-

mo ar blogumo. Socializmo
mokslas yra vienas dalykas, o
žmonės, kurie veikia, kad įvyk-
dinus socializmą praktikos gy-
venime, yra kitas dalykas.

Štai dabar tarp L. S. Sąjungos
žymesniųjų ir mažesniųjų vei-
kėjų ir paprastų narių eina to-
kios nedraugiškos polemikos,
kad iš šalies žiurint išrodo, lyg
jos būtų vedamos visai viena ki-
tai idejomis priešingų srovių.
Ir tai dabar, kada tukstančiai
proletarų stoja į Soc. Part. ir L.
S. S., tai oficialis LSS. organas,
vietoj aiškinti žmonėms, kokie
yra socializmo pamatai ir užda-
viniai; vetoj supažindinti tos or-
ganizacijos narius su socializmo
teorijomis, Kova negražiausių
budu niekina tuos socialistų vei-
kėjus, kurie visa širdžia ir pa-
sišventimu veikia, kad kuoda-
giausia darbininkų pritraukus
socialistų judėjiman. Ir naujai
įstoję nariai mano, kad socializ-
mas niekai, kad jis nesuteiks pa-
liuosavimo pavergtai žmonijai,
nes jau dabar tokius aštrius gin-
čus veda per laikraščius ir kuop-
ų susirinkimus, tai ko jau no-
rėti toliau...

Bet draugai, kurie taip mano-
te, turėkite kantrybės išgirsti,
dėl geresnio tų ginčų supratimo,
sekančio vaizdelio:

Mes, pav., keli draugai susi-
tarsime keliauti į miestelį A, nes
ten, sako, geriau gyventi. Bet
eidami pricinam kryžkelę. Jo-
nas sako: Eikime tuo keliu, tai
greičiau nusicime; o Petras sa-
ko: Ne, eikime čia, tai netik
greičiau nusicime, bet ir geres-
nis kelias. Na ir mes ginčija-
mės, koku keliu greičiau ir ge-
riaus nuėjus į miestelį A. Va-
dinas, musų norai visų yra to-
kie pat, kad eįus į miestelį, bet
kelionės budai skirtingi.

Tas pat yra ir su dabartiniais
ginčiais tarp Kovos su kitais so-
cialistų laikraščiais, ypatingai
Naujienomis.

Naujienos davė sumanymą
steigti Am. Liet. Darb. Tarybą,
kuri vienytų visas darbininkiš-
kas draugijas į vieną daiktą, kad
pasekmingiau kovojus su pris-
paudėjais ir geriaus supažindi-
nus žmones su jų klesos užda-
viniais. Tam užnamymui prie-
tarė ir kiti soc. laikraščiai —
Laisvė, Keleivis. Jam nepritarė
tik klerikalų šlamštai, kadangi
darbininkų susipratime ir vie-
nybėje jie mato sau pavojų.

Net sykiu su klerikalų organais
tokia pat giesmę užgiedoją ir
Kova, LSS. organas, tvirtinda-
ma, kad tokia Taryba pakenki-
sianti L. S. Sąjungai ir tt. Va-
dinas, čia ginčai eina apie Ta-
rybos naudingumą. Naujienos
gyna savo mintį, kad Taryba
reikalinga, kad ji netik kad ne-
vėnks Sąjungai, bet dar ją su-
stiprins; o Kova gyna savo min-
tį, „prirodinama“ T-bos nereiki-
kalngumą.

Tat jūs ir matote, draugai,
tas nuolatinės polemikas. Apie
tai, kieno teisybė, o kieno ne,
čia ne vieta man kalbėti; geriau
jūs patįs, draugai, pagalvokite ir
spręskite. Mano šio straipsnelio
tikslas buvo — nurodyti kaiku-
rių draugų klaidingą paprotį
vertinti organizacijos gerumą
bloginą sulgy veikiančiųjų jo
narių nuomonių skirtumų ir iš
to klančių ginčų.

Taigi jūs, draugai, tō nesibi-
jokite. Bukite išmintingi, pas-
tūdiuokit socializmo programą
ir gerai su juo susipažinę, sprę-
skite apie socializmo naudingumą
ir praktiškumą. Vaduokimės iš-
minties ir pažinimo mastu visa-
me kame. — M. Punis.

Kas laimėjo?
Vienam žmogui labai prireikė
penkių dolerių, bet jis turėjo tik
keturis dolerius.

Žinote, ką jis padarė?
Jis savo keturis dolerius nune-
šė į pawn-šapę ir užstatė juos
už tris dolerius, o gautą pawn-
šapės kvitą pardavė kitam už
du dolerius.

Well, dabar suraskite, kas už-
dirbo, o kas pradirbo?

Žodžio Laisvė.

Buvo sigyvenęs paprotys,
kad kiekvienas valstijos kalėji-
muose kaliniams buvo užginta
laisvai kalbėti. Kaliniams buvo
užginta išreikšti savo mintis ir
jausmus.

Bet galų gale atrasta, kad
toks uždraudimas kalbėtis ke-
lia tarp kalinių aitrų nepasiten-
kinimą ir pavojingą maisto dvasi-
ą.

Dabar didžiųjų didelių val-
stijos kalėjų, kur pirmiau bu-
vo užginta laisvai kaliniams
kalbėtis, leista kalbėtis tarpe sa-
vęs kaipir paprastiesiems žmo-
nėms. Ir pastebėta, kad dabar
kaliniai daug ramesni ir ma-
žiau kelia maistų.

Jeigu tauti laisvė žodžio ka-
lėjimuose davė gerų pasekmių,
apie tai kodėl nepranešus apie tai
Suv. Valstijų kongresui ir šiaip
laisviems piliečiams, kad jie pa-
sinaudotų taja užtikrinta Su-
vienytų Valstijų konstitucijos
žodžio ir spaudos laisve?

Kurie šios šalies piliečiai,
koks jų skaidlius negali laisvai
savo minčių žodžiu ir raštu iš-
reikšti?

Kas yra Suv. Valstijos?

Ar tai ne Suvienytos Valsti-
jos kur žmonės gyvena?

Ar ši šalis nebuvo laisva?

Ar tai gali buti laisva šalis,
jeigu jos piliečiai yra varžomi
— ne laisvi?

Ar yra laisvė ten, kur drau-
džiama žodžio ir spaudos laisvė?

Argi tai nėra lektija Suvieny-
toms Valstijoms iš Rusijos re-
voliucijos, kuri griežtai protes-
tuoja prieš visą žodžio ir spa-
udos laisvės priešus atsiradu-
sius Suvienytose Valstijose?

Argi reikalinga mums visai
pamiršti 1776 metus todėl, kad
ši šalis įsivėlė į karę „už demo-
kratiją“?

Kas ta per demokratija be žo-
džio ir spaudos laisvės?

Baigusi Akušerijos Kolegiją; ilgai prakti-
kavusi Pennsylvanijos Hospitalėse ir Phi-
ladelphijoje. Pasekmingai patarnauju prie
gimdymo. Uždyką duodu rodą visokių
ligose moterims ir merginoms. Kalbu lie-
tuviškai, angliškai, rusiškai, lenkiškai ir
slavokiškai.

1739 S. HALSTED STREET, CHICAGO,
Ant antrą lubų.

jas īstojot tik 20,132 mokiniai, daudz mazāku, negu pirmāus. Priežastī to ašknama sustojimu imigrācijas, laiģi gandu tarp ateivju, kad tie, kurie mokinsis

Baynoro. Pacina iš Kauno guber
nijos, Panevėžio pav., Pašvietenės
parapijos, Stegvilų sodžiaus. Apie
2 metai atgal gyveno Montanoj. Jis
pats, ar kas jį žinote, malonėkit

REIKALINGA mergina ar vai
naš, 16 metų, public schoolę pa
gę; kad galėtų buti šore. Geras d
bos ir užmokestis

M. J. Augulis

UZRASOM ir PARDUODAM viso-
xius lietuviškus laikraščius.
1617 N. Robey st, prie Robey ir
Milwaukee Aves.

VALANDOS.
Nuo 9 iki 12 pietų; 7—9 v.
vakarais. Nedėliom nuo 9 iki